

UDK 808.61/.66—3

YU ISBN 86-7123-014-7

AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

POSEBNA IZDANJA

KNJIGA LXXXV

ODJELJENJE DRUŠTVENIH NAUKA

Knjiga 21

LEKSIKOGRAFIJA I LEKSIKOLOGIJA

ZBORNİK RADOVA

Redakcioni odbor

NEVENKA GOŠIĆ, ASIM PECO, DRAGOMIR VUJIČIĆ

Urednik

ASIM PECO,

član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

SARAJEVO 1988.

JOAKIM STULI — POSLEDNJI HRVATSKI LEKSIKOGRAF DOPREPORODNOG PERIODA

(dosadašnja istraživanja)

EGON FEKETE

Institut za srpskohrvatski jezik u Beogradu.

Rečničko delo J. Stulija iz 19. veka donosi bogat i do sada nedovoljno naučno istraživan, rečnički i filološki zanimljiv materijal. Značajan doprinos upoznavanju ovog dela dali su do sada stariji filolozi, a posebno saopštenja na naučnom skupu o J. Stuliju 1980. koji su objavljeni u Filologiji br. 12. Ipak, mnoga leksikografsko-filološka pitanja i dalje su ostala otvorena. Delo J. Stulija otuda i dalje ostaje dostupno za nove analize i proučavanja.

Ako kažemo da je Joakim Stuli (Joakim Stulli), dubrovački franjevac i leksikograf, rođen u Dubrovniku — 1730. godine, sahranjen u rodnom gradu 1817. godine, a da su njegovi rečnici (inače plod pedesetogodišnjeg mukotrpnog rada) štampani u razdoblju od 1801. do 1810. — onda to činimo ne zbog pominjanja nužnih biografskih fakata, već najpre otuda da time odmah skrenemo pažnju na to da njegov život i rad pada u doba razmeđe ne samo dva veka, XVIII i XIX, već u vreme kojim se završava naša stara literaturno-jezička pa i leksikografska istorija; to je, dakle, period koji neposredno prethodi i na koji će se u prvoj polovini XIX veka tek nadovezati onaj burni i revolucionarni tok kojim će — zahvaljujući ilircima na hrvatskoj i Vuku Karadžiću na srpskoj strani — započeti ono što zovemo savremena era naše pismenosti, literature i kulture uopšte. Stulijevo doba — druga polovina XVIII veka još uvek je, dakle, vreme u kojem nema ne samo definitivnog uobličavanja srpskohrvatske književne produkcije savremenog tipa, već ni uvek jasnih predstava o lingvističko-tipološkim osobenostima domaćeg jezičkog idioma i dijasistema, pa ni uvek razgraničenih pogleda na odnos domaćeg leksika i jezika prema drugim slovenskim leksicima i jezicima. To se može reći i za pismenost starog Dubrovnika, u to vreme jedine slobodne državno-pravne teritorije na slovenskom jugu; teritorije koja se od drugih naših predela pod stranom okupacijom odn. jurisdikcijom odlikovala i po tome što je ovde narodni jezik imao visoku cenu i upotrebnu vrednost u skoro svim domenima pismenog izražavanja, i pored toga što je u to doba latinski (ili talijanski odn. nemački ili mađarski) bio favorizovani jezik državne uprave, administracije i škole, a u mnogome, kao što je poznato, i jezik nauke i kulture a samim tim i jezik ne samo domaće inteligencije već i naših književnih stvaralaca. Pa i pored toga što je time narodni jezik, u stvari, vekovima potiskivan u korist pre svega latinskog, u krugovima domaće

obrazovane publike, pa i značajnih dostojanstvenika katoličke crkve — ne gasi se (naročito zahvaljujući pokretu tzv. protivreformacije) težnja da se sačuva i održi narodna reč, pa i da se njen i izražajni i ortografski oblik podigne na viši nivo te proširi na nove oblasti jezičkog i teritorijalnog komuniciranja. Time se zadovoljavala neprekinuta težnja za vlastitom pismenošću na domaćem, narodnom jeziku da bi jednovremeno taj jezik i ta pismenost poslužila hrvatskoj inteligenciji da se brani od stalnih pritisaka denacionalizacije raznih vrsta — od islamske do romanske odn. od germanske do hungarističke, među kojima se ova poslednja u drugoj polovini XVIII veka eksperimentirala posebno silovito.

Kulturni pregaoci u književno-jezičkoj oblasti, a posebno u leksikografiji imali su da se, s obzirom na postojeće istorijske i društvene okolnosti, uhvate u koštac sa dva osnovna problema: (a) s pitanjem — u kojoj meri je narodni jezik komunikaciono upotrebljiv, s obzirom na njegovu regionalnu divergentnost i isparcelisanost, te (b) s problemom latiničke grafije, s obzirom na odsustvo ortografske integracije i standardizacije odn. grafijske ujednačenosti u hrvatskoj latiničkoj ortografskoj praksi, koja se u prvom redu ticala onih kritičnih fonema koje nisu imale svoja grafička rešenja u latinskom pismu.

Poznato je da se, što se jezika tiče, u ono vreme hrvatska pismenost svodi uglavnom na kajkavsko-štokavsku divergenciju, dok se na ortografskom planu rešenja — pre svega za tipične srpskohrvatske (odn. slovenske) foneme (takve kao što su npr. /č/, /đ/, /č/, /dž/, /lj/, /nj/, /š/, /ž/) traže u uzorima italijansko-mletačkog odn. mađarskog pisma. U takvoj situaciji svaki napor u oblasti leksikografije morao je neizostavno biti praćen opredeljenjem u pogledu jezičke idiomatske orijentacije, eventualno i naporima gramatičke kodifikacije, s jedne strane, odn. određenjem ili čak poduhvatima oko iznalaženja vlastitih grafijsko-ortografskih solucija, s druge strane. U nizu takvih pregnuća starijih leksikografa, Stulijevo delo predstavlja poslednju kariku lanca i ujedno onu koja neposredno prethodi vremenu u kojem će se tek uobličiti definitivna rešenja u savremenom smislu.

Na prekretnici dva istorijska perioda, Stulijevo delo ima samim tim jednu, sa savremenog stajališta, otežavajuću okolnost: može se odmeravati ne samo u poređenju sa svojim leksikografskim prethodnicima već i u odnosu na ono što će doneti novo, nastupajuće doba, uključujući i nova naučna merila i stručna, leksikografski i filološki obogaćena saznanja. Iako bi, bez sumnje, bilo sasvim neprihvatljivo Stulijevo delo odmeravati i procenjivati njima, dakle tek naknadno građenim i utvrđenim naučnim kriterijumima, ipak se ono ponekad podvrgava takvim posmatranjima. Međutim, potpunog odgovora na sva pitanja koja Stulijevo monumentalno rečničko delo predstavlja i nema. Posao je to i zadatak koji naša filologija i istorija leksikografije tek treba da pruži. To ipak ne treba razumeti tako da je Stuli i njegovo delo ostalo po strani naučnog interesovanja i leksikografske analize. Ono je pobudilo radoznalost i stručnih krugova i kulturne publike još u vreme pojavljivanja, mada, treba reći, prve kritike nisu bile i najsajnije. U stvari, više su se tražila slabija mesta, a manje naglašavale vrline. To je, rekli bismo, stvorilo izvesne predrasude koje nisu uvek stimulatивно delovale u pravcu objektivnog ocenjivanja pravog stanja stvari. Otuda bi se moglo reći i to da Stulijevo leksikografsko delo i nije kako valja niti do kraja u svim svojim aspektima detaljno istraženo, a obaveštenja koja se pružaju ne daju potpunu ili potpuno sigurnu, a ponekad, rekli bismo, ni dovoljno tačnu sliku onoga što Stulijev rečnički opus o lista predstavlja i znači. Njegovo delo svakako je uzdignuto na zaslužan istorijski pijedestal, ali nije i zaokupljeno prevelikom znatiželjom da se otkriva sve ono što se u njemu krije kao sublimat

opšteleksikografske i historijskofilološke vrednosti. A da ono takvih vrednosti ima — nedvosmisleno pokazuju ne samo dosadašnja istraživanja već u to može da uveri i letimičan pogled na ono što se nalazi na već na žalost sasvim požutelim stranicama i ponegde jedva čitljivim sekvencama teksta među njegovim koricama. Čak i bez obzira na ponegde prenatravan utisak koji je stvorio predrasudu o tome da je Stulijev rečnik (ima se u vidu Rječosložje) viš „diferencijalni rusko-hrvatsko-srpski rečnik” jer navodno „u tolikom broju ima ruskih riječi”.¹

Kao što je poznato, Stuli je izradio i objavio 6 tomova rečničkog teksta, a svaki obuhvata materijal triju jezika: latinski, italijanski i „ilirski” (odn. „slovenski”) s tim što su to, u stvari, tri dvotomna rečnika: jedan (LEXICON)² polazi od latinskog, drugi (RJEČOSLOŽJE)³ od „ilirskog” (u drugom tomu označenog kao „slovenski”), dok treći deo (VOCABULARIO)⁴ za polazni uzima italijanski jezik; definicije su date uvek na preostala dva jezika.

Prvu nedoumicu Stuli izaziva već na naslovnoj strani — terminima „ilirski” odn. (u drugoj svesci Rječosložja) „slovenski”. Na osnovu toga kako on sam definiše ove termine u svom rečniku (slovenski = ilirski = „slovenski jezik, koji od Adrije mora, redom svukoliku zemlju svoi do pučine mrazne ledom”, tj. od Jadranskog do Severnog ledenog mora) — proističe zaključak da je pod „ilirskim/slovenskim” Stuli podrazumevao celo opšteslovensko područje, odn. opšteslovenski jezik, tj. da je rečnik pisao pod uticajem tadašnjeg uverenja da svi Sloveni govore jednim ili sličnim jezikom. U tom cilju proputovao je mnoge krajeve u Hrvatskoj, Dalmaciji, Istri, Ugarskoj, Češkoj i dr. s namerom da prikupi što više reči iz živog govora i svih dijalekata, čime je dopunio materijal iz pisanih izvora, u prvom redu onih iz bogate riznice slavne dubrovačke književne produkcije. Taj spisak izvora kao i uverenje da je „ilirski”, „slovenski” najbliži „hrovačkom” (isp. definiciju s. v. illirico u Vocabulariju), materijal iz domaćih dijalekata koji je prikupio, te sam uvid u korpus rečnika u stvari ukazuje na to da je Stulijev rečnik u prvom redu, što se slovenskog elementa u njemu tiče — slika domaćeg dubrovačkog govora odn. da de facto termine „ilirski”/„slovenski” treba razumeti kao „srpsko-hrvatski” („hrvatski”, „dalmatinski” i sl.). U tom smislu sva tri dela su značajna, jer se u svima nalazi odgovarajući fond reči domaćeg jezika, mada je bez sumnje, za nas najinteresantniji drugi — Rječosložje (štampan u Dubrovniku 1806. godine; prvi tom: od A do O; drugi: P—Z).

O tome kako je rečnik koncipiran (kao i kakve su nevolje pratile izradu i štampanje dela) čitalac se delimično može obavestiti iz Stulijeve posvete Josipu II, odn. u uvodniku prvog toma Rječosložja koji je napisao Franjo Marija Apendini „in Ragusina Urbe Humaniorum litterarum Professor” (kako sebe naziva) — vatreni zagovornik i teoretičar ideje opšteslovenskog jedinstva, ideje (jugo)pan-slavizma (koju su, kao što je poznato, romantičari podigli na nivo ideala). Konceptiju rečnika, po tom uverenju, Apandini formuliše na osnovu uverenja da (1) ilirskim jezikom govore Sloveni ne samo u Dubrovniku već i u: Dalmaciji, Bosni, Hrvatskoj, Istri, Kranjskoj, Koruškoj, Štajerskoj, Srbiji i Bugarskoj; (2) da je ilirski sličan drugim slovenskim jezicima, kao: ruskom („moskovskom”), češkom, poljskom i lužičkosrpskom („sorapskom”), te (3) da su slovenski jezici veoma slični jedni drugima i međusobno razumljivi, tj. da praktično bitnih razlika u jeziku kojim govore Iliri i onoga kojim govore Sloveni i nema.

¹ Isp. Živković S., *Ruske riječi u Stulijevoj rječniku*, Južnoslovenski filolog XXII, 262—263.

² *Lexicon latino-italico-illyricum* . . .

³ Rječoslozje . . . ilir. ital. lat. . . . odn. slovensko-italijansko-latinsko . . .

⁴ *Vocabulario italiano-illyrico-latium* . . .

noštiti v. nočiti; soderžati v. sadržati; moloko v. mljeko; molodec v. mladac, itd.) — što znači da unesene nedomaće reči i likove nije u načelu izjednačavao s domaćim, i (2) mnoge reči koje je potvrđivao ruskim izvorom u stvari su identične s našim (npr. *basnoslovno, knjiga, knjigarnica* i mnoge druge), dok je, s druge strane, mnoge identične lekseme potvrđivao našim izvorima iako ih je bilo i u ruskim (kao: *az, alabastar, apostolski, bdenje, ljeto, obuća*, i dr.).

U spisak onih koji su se intenzivno bavili Stulijem, naročito njegovim životom, poreklom, aktivnošću, istorijatom njegove porodice i predaka i sl. neizostavno treba uneti, čak možda na prvo mesto ime — Mijo Ivan Brlek. On se strasno bavio ovim pitanjima pružajući u svojim istraživanjima obilje podataka i detalja koji iscrpno osvetljavaju Stulija kao ličnost i vrednog pregaoca. Stulijevo leksikografsko ostvarenje, međutim, još nije dobilo takvog strasnog istraživača i analitičara. Osnovne podatke imamo, osim u enciklopedijama, kod Stjepana Musulina⁷, P. Budmanija⁸, te u kapitalnom delu Z. Vinca⁹, kod V. Dukata i drugih. Najznačajniji do sada prilog analizi Stulija s leksikografske strane pružic je tek Znanstveni skup posvećen Joakimu Stuliju koji je Razred za filologiju JAZU organizovao 1980. godine u Dubrovniku povodom 250. godišnjice njegovog rođenja (1730/1980)¹⁰. Radovi sa ovoga skupa, mada ne svi, objavljeni su u Filologiji br. 12, za 1984. g. Svaki od njih zaslužuje svojevrstu pažnju, a među njima, rekli bismo, ponajviše saopštenje A. Šojata, Kajkavske riječi u Stulijevom rječniku, te izlaganje J. Vončine, Joakim Stulli i starija hrvatska leksikografija, jer se u njima analitički ukazuje na odnos Stulija prema domaćem jezičkom idiomu. Ipak, zaključci su izvedeni uglavnom po principu odabranog uzorka i ukazuju na opštije konstatacije. Time, međutim, izostaje detaljna slika s kompletnim inventarom podataka. Ipak, već i na osnovu rečenog i pokazanog, proističe nesumnjivo značajna predodžba — da je Stulijevo delo, u okviru stare hrvatske leksikografije, ne samo opsegom najmonumentalnije delo već i opus koji sadrži čitavo leksičko blago autentičnog govora, pre svega dubrovačkog, prikupljenog iz živog govora, iz obimne (mada ne uvek i najbolje probran) književne baštine dubrovačke literature, a sve to kompletirano preuzimanjem građe iz leksikografskih dela objavljenih u prošlosti, i to u prvom redu iz štokavskih (kajkavska leksika je slabo zastupljena, a čakavska još slabije).

Ponudeni leksik (u Rječosložju) nije samo snabdeven definicijama već — dokumentovan izvorima, primerima iz građe i živog jezika, dat s potrebnim gramatičkim pokazateljima, akcenatskim znacima, te morfo-fonološkim varijantama u kojima se autor čak normativno opredeljuje polazeći pre svega od jezičkog standarda dubrovačkog štokavskog govora jekavske verzije, što ima za istraživače posebnu draž, jer predstavlja izazov za one koji se interesuju ne samo našom ili opšteslovenskom leksikografijom već i filologijom uopšte. Ovo utoliko pre što su dosadašnja filološko-leksikografska istraživanja, pogotovo u retrospektivi, još uvek na početnim pozicijama¹¹. Posebno zanimljiv nam se čini materijal koji Stuli prezentira i obrađuje u okviru frazeologije. Tu se, rekli bismo, nesumnjivo ogleđa Stulijevo koliko dobro poznavanje narodnog jezika tako i stanovito ošecanje za frazem (problem pred kojim se i savremeni leksikograf počesto nađe u teškoćama). U okviru Stulijevih

⁷ Isp. M. S., *Hrvatska i srpska leksikografija*, Filologija 2, Zagreb 1959.

⁸ B. P., *Pogled na istoriju naše gramatike i leksikografije*, Rad JAZU LXXX, Zagreb 1886.

⁹ V. Z., *Putovi hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb, 1978.

¹⁰ Prikaz o radu skupa i podnetim saopštenjima iscrpno je dao Vončina J., *Suvremena lingvistika*, br. 21—22, Zagreb 1980—81, str. 88—89.

¹¹ U gore navedenim radovima naći će se i podaci o ostalim autorima koji su se bavili Stulijem. Prema obaveštenju koje sam dobio u samostanu Male braće u Dubrovniku, te od akademika prof. dr R. Filipovića, u završnoj je fazi velika monografija M. I. Brleka o J. Stuliju (za štampu priredio J. Vončina).

Iz Stulijeve posvete saznajemo da je rečnik bio gotov već 1782., skoro četvrt veka pre njegovog objavljivanja, da ga je u međuvremenu prepravljao (naročito — ortografiju, u skladu sa zvaničnim zahtevom da se ona za razliku od dubrovačke prilagodi sistemu tzv. slavonskog pravopisa) i dopunjavao da bi, kako sam veli „ovaj domorodski jezik (podvukao EF) tja obilnijem nego itko dotle riječi blagom obogatio”, e da bi „ljubećemu posljedstvu . . . izdanje predao i poklonio . . . najobilniji i najsvršeniji (rječnik) slovinskoga jezika”.

Iz ovih stavova proistekla je i koncepcijska orijentacija rečnika u čijoj osnovi leži njegova mana, ali istovremeno i vrlina, ali se u nauci pogled više upirao na nedostatke, manje na njegove stvarne vrednosti. Možda neće biti sasvim netačno ako kažemo da su upravo otuda vrline pale u zasenak, a kritičke zamerke dostigle vrednost opštih ocena o Stulijevom leksikografskom delu. Dakako, ne i svim prilikama.

Prve zamerke potiču već od prvih kritičara, Dobrovskog i Šafarika. Pa i kako su se one odnosile na pogreške u preuzimanju (čitanju) građe iz ekscerpiranih izvora (što se, u stvari, i moralo očekivati s obzirom na nestandardizovanost ortografije), na nesigurnost u upotrebi gramatičkih indikatora i kvalifikatora, nedoslednost u iskorišćavanju građe, kovanje reči i sl. te i takve primedbe kao da su bolje zapamćene od priznanja koja takođe nisu izostala, a odnosila su se kako na marljivost autora tako i na izobilje dragocenog autentičnog leksičkog blaga (iako je, po Šafariku, „potrebna velika pažnja da bi se odvojila ruda od jalovine”)⁵. Izrečene pohvale manje su bile nezaslužene od zamerki; rečnik je nudio za ono vreme nedostižni leksik od oko 80000 odrednica prezentiranih na 1401 stranici velikog, enciklopedijskog formata, čime je u stvari dostigao razmere pravog tezaurusa. Takav rečnik imao je, s obzirom na tadašnje ideje o opšteslovenskoj jezičkoj bliskosti i uzajamnosti, zadatak da pruži što više informacija i podataka o leksici (1) najranijih spomenika (otuda ekscerpirani glagoljski brevijari i misali iz XV veka), (2) drugih dijalekata i slovenskih jezika (otuda reči iz pretežno ruskih izvora odn. čakavsko-kajkavskih rečnika, mada toga nema mnogo) i (3) domaćeg jezika. Ova poslednja odrednica bila je za Stuliju i najvažnija, u isto vreme njemu i najbliža i najpoznatija. Otuda u spisku ekscerpiranih izvora — dominiraju dela dubrovačkih spisatelja⁶ (dopunjena delima i tri srpska suvremena autora: Dositeja, Orfelina i J. Rajića). Ovako prošireni repertoar izvora izgleda da je i najviše odmogao Stuliju u očima kritičara, koji kao da nisu imali dovoljno volje da, kako reče Šafarik, odvajaju rudu od jalovine, iako je, reklo bi se u Stulija jalovine neuporedivo manje od rude, i to rude jednog izuzetno dragocenog i bogatog jezičkog majdana. Jer, već smo spomenuli — Stuli je mnoga svoja putovanja po hrvatskim predelima preduzimao upravo otuda da prikupi leksički materijal iz narodnih govora i u svoj rečnik unese naročito ono što mu pisani izvori i materinski govor nisu mogli dati. Uostalom i politika crkvene hijerarhije, koja je stajala iza ovakvih leksikografskih poduhvata, nametala je potrebu dobrog upoznavanja narodnog izražavanja kako bi propagandna protivreformacijska akcija katoličke crkve bila izvodena na narodnom jeziku (koji je pak trebalo upoznavati).

Čak i oni analitičari koji su precenjivali ruski leksički ideo u Rječnosložju morali su ustvrditi bar dve značajne činjenice: (1) da je reči s ruskim fonetizmom (a mi dodajemo — i s morfologizmom) Stuli po pravilu „štokavizirao” odn. standardne oblike redovno upućivao na domaće likove (npr. *nemošten* v. *nemočan*;

⁵ Isp. Kratofil M., *Prve kritike Stulijeva Rječnika*, Filologija 12, Zagreb 1984, 456—457.

⁶ Od oko 160 ekscerpiranih izvora koje Stuli navodi na kraju Rječnosložja oko 110 su štokavski, od toga 70 dubrovačkih

frazeoloških rešenja nalazi se veliki broj onih koje će biti sasvim aktuelni, gotovo na identičan način obrađeni i u današnjem opisnom rečniku našeg jezika; dovoljno je pogledati, na primer, izraze s. v. *bog, glava, jezik* ili dr. Kod Stulija će se (kao i danas) naći mnogi takvi kao: *Bog mi je svedok; Bog s tobom; Bog ti zna; ako Bog da; Bog ne spava* (uz „Bog”); *znati koga u glavu; od vrk glave do dno peta; muška glava; glavom o zid zamlatiti; glavu u torbu nositi; s glave riba smrdi* (uz „glava”); *jezik za zubima držati; rjeti štogod na po jezika; visoka jezika čovjek* (uz „jezik”) i dr.

U ograničenom vremenu koje imamo nije nam moguće da makar i ovlaš istaknemo sve probleme ili ukažemo na vrline Stulijevog rečnika. Tim više što je on isuviše kompleksno delo da bi se moglo sagledati bez tematski organizovane analize. Za tako šta neophodno je ovim rečnikom baviti se veoma mnogo. Otuda nam preostaje jedino da u ovoj prilici uputimo poziv na nova pregnuća oko Stulija i njegovog za srpskohrvatsku leksikografiju, bez sumnje, kapitalnog dela. Svaki poduhvat u tom pravcu poslužiće, uvereni smo, našoj leksikografiji ne samo na korist već i na čast.

PS

Kad je već o časti reč, rado ću obavestiti o nečemu što odista smatram vrednim: u Saveznoj Republici Nemačkoj, u Frankfurtu na Majni, u okviru izdanja *Specimina Philologiae Slavicae*, pod uredništvom Olexa Horbatscha i Gerda Freidhofa (te s opsežnim pogovorom koji sam ja napisao) i u štamparskoj obradi Verlag Otto Sagner u Münchenu ponovo je izdato, u tri toma (dosad objavljena dva) Stulijevo Rječosložje. Prvi deo obuhvata sekciju A—I, drugi J—O (to odgovara prvom tomu kod Stulija) dok će poslednji, treći deo s pogovorom na našem jeziku i rezimeom na engleskom biti objavljen početkom 1987. godine. Značajno je pomenuti da je izdanje tako briljantno tehnički izvedeno da je čitljivost teksta potpuna, za razliku od originala (sa kojeg je tekst sniman) koji je u mnogih primeraka, usled starosti hartije, već veoma ili jedva upotrebljiv. Izdanje nije komercijalno i moći će se dobiti razmenom.

JOAKIM STULLI — DER LETZTE KROATISCHE LEXIKOGRAPH VOR
DER ILLYRISCHEN ERNEUERUNGSBEWEGUNG
(Bisherige Untersuchungen)

Zusammenfassung

Der Lexikograph J. Stulli aus Dubrovnik sammelte während der zweite Hälfte des 19. Jahrhunderts umfangreiches lexikalisches Material und brachte es in seinen dreisprachiger Wörterbüchern heraus. Vom Standpunkt der serbokroatischen Lexikographie ist der 2. Teil — *Rječosložje* — der interessanterste, in welchem er von der „illirischen“ (bzw. „slovinischen“) Sprache ausgeht. Gemäss gewisser Anzeichen sollte man darunter ein allgemeinslavisches Wörterbuch verstehen, d.h. in Bezug auf Stullis Heimatsprache — das Serbokroatische — indifferent. Trotz dem handelt es sich um Vokabular, das sich vor allem aus Material der Dubrovniker Literatur- und Volkssprache zusammensetzt und stellt dacher ein kostbares lexikographisches Werk dar.

Das Wörterbuch war zum Zeitpunkt der J. Stulli gewidmeten Tagung in Dubrovnik 1980 noch nicht komplett wissenschaftlich analysiert. Die Arbeiten aus der wissenschaftlichen Tagung in Dubrovnik sind — wenn auch nicht alle — in der Zeitschrift *Filologija* Heft 12, Zagreb 1984, S. 217—512 veröffentlicht. Überdies bringt dieses Werk noch viele Möglichkeiten für weitere wissenschaftliche Arbeiten sowohl auf dem Gebiet der Lexikographie als auch der Philologie (Akzentologie, Besonderheiten der Wortbildung, Ortographie, der Rechtschreibung, Phraseologie, der Dialektologie, usw.).

Einen neuen Impuls in dieser Richtung wird wahrscheinlich die umfangreiche Arbeit M. Brlek's über J. Stulli geben, die sich gerade im Druck befindet, aber in gewissem Sinne auch die im Rahmen der *Specimina Philologiae Slavicae* vom Verlagshaus Otto Sagner in München 1985/1986 herausgegebene neue Ausgabe der *Rječosložje* in 3 Bänden (mit einem Nachwort von E. Fekete).